

ФИНАНСОВО СЧЕТОВОДСТВО II ЧАСТ

ОТЧИТАНЕ НА РАЗХОДИТЕ

1. Характеристика и организация на отчитането на разходите.

Разходите се определят като намаляване на икономическата изгода през отчетния период под формата на извеждане извън пр-ето или намаляване на активите, или увеличаване на пасивите, което води до намаляване на СК.

Счетоводно разходите са свързани с понсянето на непряка загуба от използването, закупуването или наемането на активи и услуги в хода на неговата стопанска и финансова дейност.

В отделни случаи е възможно за пр-ето да възникне пасив, без да е налице насрещна поява на актив. Това не изкл възможността от признаването на разход, стига да е налице очакването на бъдеща икономическа изгода. Разходите могат да бъдат и натурално измерими.

Разходите (Р) са основните елементи при изготвянето на калкулациите за определяне на цените на продукцията, стоките и услугите. Класификация на Р.

1. Според икономическата същност, характер и предназначение Р могат да бъдат за минал, овеществен труд и за жив труд, за амортизации, за данъци и такси. Когато даден Р е с еднородно икономическо съдържание той е едноелементен.

2. За целите на калкулиране на себестойността на продукцията и услугите Р са преки и непреки. Преки са тези, които в момента на извършването им могат директно да се вкл в себестойността на даден калкулационен обект. Непреките Р са общи за няколко калкулационни обекти и в момента на извършването им не може да се определи към кой от тези обекти се отнасят. Непреки са Р за вложени спом. материали, начислени амортизации на производствените сгради.

3. Според начина им на възникване и значението им за осъществяване на дейностите в пр-ето Р са основни и допълнителни. Основните са свързани с изпълнението на технологичните операции по изготвянето на продукцията – Р за материали, енергия, заплати. Допълнителните се извършват във връзка с финансовите и извънредни операции, администрирането на дейността и продажбата на готова продукция. Те не са елемент на себестойността.

4. В зависимост от изменението на мащабите на дейността Р са условно постоянни и условно променливи. Постоянните не се изменят пропорционално на промените в обема на производството. Чрез тях се осигурява нормално функциониране на дейностите на всяко пр-е – Р за заплати по повремената форма на заплащане, амортизации, наеми, лихви, застраховки. Условно променливите Р се променят съобразно измененията в обема на производството – Р за материали, гориво, заплати на основните работници по сделната форма, Р за извънреден труд.

5. Според фазата на извършването им Р са производствени и извън производствени. База за формиране на съкратената себестойност са основните производствени Р.

6. Според календарните периоди на изпълняването им и отнасянето им по предназначение Р са текущи, предварителни и предстоящи.

7. Според значението си за осъществяване на дейността Р са за стопанска дейност, финансови разходи и извънредни разходи.

8. Р могат да са Р за основна дейност, за спомагателната дейност, административни Р, Р за продажба на продукция.

2. Отчитане на Р по икономически елементи.

Счетоводното отчитане на Р по ик. елементи се извършва по с/ки от гр 60. Те са операционни и се водят с чисти обороти с цел осигуряване на данни за попълване на ОПР в частта му за Р за оперативна дейност. Промените в първоначално записаните суми става само с червени сторнировъчни статии. С/ките са транзитни, нямат салдо.

Всички извършени през отчетния период Р намират първоначално отражение по дебита на с/ките, впоследствие те подлежат на разпределение и отнасяне в други с/ки за систематизиране на Р.

Аналитичното отчитане на Р по с/ки от гр 60 се организира по конкретен вид и предназначение на разхода.

За отчитане на вложените в дейността материали 601/302

Ако вложените материали не са съхранявани на склад (ел енергия, вода) 601/401, гр50

В края на отчетния период, ако се установят неизползвани материали, които са били вложени в съответните дейности, следва да се направи корекция на отчетения до този момент Р за тях с червена сторнировъчна статия. 601/302

Към Р за ползвани услуги от външни пр-я се отнасят тези за реклама, ремонт на активи, застраховки, наеми, телефонните услуги, абонаментните такси. Те се отчитат чрез 602.

При получаване на ф/ра, издадена от външно пр-е, за оказана услуга 602, 4531/401

За получени външни услуги чрез подотчетни лица 602, 4531/422

При получаване на застрахователна полица от застрахователно дружество за сключена имуществена застраховка на активите. 602/494

Р за амортизации на ДА и ДНМА намират отражение в момента на начисляването им съобразно избора и посочен в амортизационния план метод. 603/241

Р за заплати и възнаграждения на персонала. 604/421

Р за социални осигуровки за сметка на пр-ето. 605/гр 46

На част от персонала могат да бъдат предоставени финансови средства, имащи характер на социален разход. 605/421, гр50

Р за имуществени данъци и такси. 606/451

Съгласно ЗКПО представителните Р свързани с дейността и Р, свързани с експлоатация на превозни средства, когато с тях се осъществява управленческа дейност, се облагат при отчитане с 10% данък, който е окончателен. 606/459

Р за провизии за задължения, оценени и признати в съответния размер. 607/497

Обезценката на активи, произтича от по-ниската им възстановима ст-ст от балаансовата и по-ниска нетна реализуема ст-ст от отчетната. 608/ 24, 30, 20, 21

В края на отч период оборотът по 607 намира отражение в ОПР за малки и средни пр-я.

609 други разходи – Р за командировки, непризнатият данъчен кредит за стоки и услуги, доначисления данък в/у добавената ст-ст по годишната справка-декларация, неустойки, липси на активи. 609/ 501, 4213, 3021 304, 4539

Отчетените Р по с/ки от гр 60 се систематизират по с/ките за тяхното отчитане по функционално предназначение. 61/60 70/60

3. Отчитане на разходите за основна дейност

Основната дейност е тази за която е създадено пр-ето. Тя се изразява в съвкупност от стопански операции, от които се генерират значителна част от приходи. Пр-ята могат да извършват повече от една основна дейност – необходимостта от наблюдение, обработка и систематизиране на Р за всяка от тях е с цел по-доброто им управление. Използва се 611-калкулационна с/ка, по дебитата ѝ се набират основните, технологични производствени Р, на базата на които се формира съкратената себестойност. Такива са Р за основни и спомагателни материали, Р за амортизация, Р за заплати и осигуровки. По кредита на 611 се отразява себестойността на произведената през периода продукция. Салдото по с/ката образува себестойността на незавършеното производство.

При наличие на няколко разнородни дейности към 611 могат да се открият с/ки с четирицифрени номера за диференциране на Р за всяка дейност.

Най-ниско йерархично нива на обхващане на Р е по статии на калкулация. Те не са нормативно определени и пр-ята могат да ги създават съобразно спецификата на осъществяваната в тях основна дейност, предопределяща и видовете извършени разходи.

Системно начисляваните общопроизводствени Р, които се правят в процеса на производство, е необходимо да бъдат по някакъв начин систематизирани. Това се постига като към 611 се обособи допълнителна с/ка за тяхното отчитане в 2 направления – постоянни общопроизводствени Р и променливи общопроизводствени Р. Общопроизводствени са Р за материали, резервни части за технически нужди, без да са непосредствено свързани с произвежданите продукти, Р за външни услуги, Р за амортизации на ДА, намиращи се в първичните производствени звена - Р за социални осигуровки, Р за външен транспорт, Р за поддържане на чистотата.

Отчетния процес на Р за основна дейност протича най-общо в следната последователност:

Извършените и отчетените по икономически елементи Р се систематизират 611/60

За отнасяне по функционално предназначение на общопроизводствените Р 611/611

За отнасяне на извършените услуги от спомагателната дейност 611/612

За заприходяване на произведената продукция в склада 303/611

За сторниране на Р за основната дейност по повод на върнати от производството в склада неупотребени материали с червено записване 601/302 611/601

За отнасяне на Р за обръщение в търговията за сметка на продажбите 702/611

4. Отчитане на разходите за спомагателна дейност

Спомагателна е тази дейност, която подпомага, обслужва основната дейност. Р за спомагателните дейности се отчитат чрез 612 – калкулационна, дебитира се с направените преки и непреки производствени Р за материали, амортизации, заплати за всяка от обособените спомагателни дейности, а се кредитира с калкулираната себестойност на оказаните услуги и в частност на произведената продукция. В края на отчетния период е възможно по сметката да остане салдо, което ще изразява размера на незавършеното производство.

Аналитичното отчитане към с/ка 612 се организира по видове спомагателни дейности. Р към всяка от тях се обхващат в групи съобразно формираните статии на калкулацията.

Отчетените първоначално Р по ик елементи се разпределят и прехвърлят по сметката за отчитане на обособените спомагателни дейности. 612/60

Периодически за отписване на установената фактическа себестойност на извършваните услуги от спомагателните дейности и отнасянето им по предназначение на основание таблица за разпределение на Р. 611, 613, 614,615, 616/612

При доставката на материали или стоки и транспортирането им от звено на пр-ето, осъществяващо спомагателна дейност, себестойността на услугата става елемент на доставната ст-ст. 302, 304/612

Спомагателните дейности при наличие на свободен ресурс могат да оказват услуги на външни пр-я. 411/ 703, 4532

За отписване на себестойността на извършената услуга 703/612

Възможно е спомагателните производства да си оказват взаимно услуги. Тогава следва да се определи редът и последователността за тяхното оценяване и отчитане.

5. Отчитане на административните разходи

Административните Р имат общ характер, свързан с цялостната организация и управление на дейността на пр-ето. Те са допълнителни Р – Р за заплати и осигуровки на административния персонал, Р за амортизационни разходи на активите в администрацията, Р за командировки, Р за външни услуги, представителни разходи.

Синтетичното отчитане се извършва по 614 – транзитна. Набраните Р по нея се покриват с приходите от продажби в пр-ето за текущия период.

Аналитичното отчитане се организира в 2 направления – по сектори и по видове разходи.

Всички извършени административни Р намират отражение по с/ки от гр 60, след това се систематизират по функционално предназначение. 614/60

При оказана услуга от спомагателно звено на административните отдели 614/612

В края на отчетния период се съставя таблица за разпределение на административните Р. Базата за разпределение може да бъде най-различна и се определя от самото пр-е. 70/614

6. Отчитане на разходите за продажба на продукция

Реализацията на продукцията е свързана с извършването на общи Р, които могат да бъдат групирани в 3 основни групи

1 Транспортни Р, които са за сметка на производителя. Величината им зависи от франкирането, посочено в договора с купувача.

2 Търговски Р, непосредствено свързани с реализацията. Отчитането им се осъществява чрез 615. Извършените Р за продажба на продукция първоначално се отчитат по гр60 след което се записват по функционално предназначение. 615/60

Когато се извършва транспортиране на няколко вида продукти се прави разпределение на Р като база може да послужи количеството продадена продукция от всеки вид.

В края на отчетния период 615 се приключва, като оборотът по нея се прехвърля в намаление на приходите от продажба. 701/615

7. Отчитане на финансовите и извънредните разходи

Финансовите Р възникват по повод на извършени операции с финансови активи и инструменти, валута, заеми, при което се формират отрицателни разлики. Такива са Р за лихви, Р по валутни операции, Р за платени комисионни. Отчитането им се извършва чрез гр 62 – опера-